

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto täydennyksistä Agnico Eagle Finland Oy:n ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiseen lupahakemukseen (PSAVI/1079/2018) "Kittilän kaivoksen toiminnan olennainen muuttaminen ja toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta, Kittilä"

295/11.01.00/2018

RakYmplk 13.02.2020 § 23

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt (20.1.2020 ja 31.1.2020) lausuntoja Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta täydennyksistä Agnico Eagle Finland Oy:n ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiseen lupahakemukseen (Dnro PSA-VI/1079/2018) Kittilän kaivoksen toiminnan olennaiseksi muuttamiseksi ja toiminnan aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta.

Kyseessä on kaksiosainen hakemus. Toisessa osassa haetaan ympäristönsuojelulain mukaista lupaa toiminnan olennaiseen muuttamiseen, joka koskee tuotantomäärän nostamista tasolta 1,6 miljoonaa tonnia vuodessa (1,6 Mt/v) tasolle kaksi miljoonaa tonnia vuodessa (2 Mt/v) sekä muita pienempiä muutoksia. Samassa yhteydessä Agnico Eagle Finland Oy hakee myös ympäristönsuojelulain mukaista lupaa kaivoksen tulevaisuudessa muodostuvien käsiteltyjen prosessivesien ja maanalaisen kaivoksen kuivatusvesien johtamiseksi uuteen purkupaikkaan Loukisen pääuomaan Sotkajokisuun alapuolelle. Purkuputkilinjan kokonaispituus on noin 20 km. Ympäristölupahakemus koskee myös putkilinjan asentamista Loukisen pääuomaan, edellä mainittujen jätevesien purkamiseksi Loukiseen. Purkuputken rakentamiseen liittyen yhtiö hakee vesilain mukaista lupaa purkuputken rakentamiseen Seurujoen, Kapsajoen sekä Aattasenojan ali. Tuotannon nostoon liittyen haetaan Seurujoesta otettavan prosessivesimäärän kasvattamiseen tasolta 250 m³/h tasolle 350 m³/h.

Kittilän kunnan ympäristölautakunta on antanut asiassa lausunnon marraskuussa 2018 (RakYmplk 29.11.2018 § 165) sekä lausunnon täydennykset heinäkuussa 2019 (RakYmplk 04.07.2019 § 90, koskien purkuputken käyttöönottoa edeltävän siirtymäajan lupaehtoja Seurujokeen johdettaville vesille) ja elokuussa 2019 (RakYmplk 15.08.2019 § 93).

Kaivosyhtiö on laatinut lupahakemuksesta annettuihin lausuntojen täydennyksiin vastineen. Lisäksi kaivosyhtiö on toimittanut lupahakemuksen täydennyksenä vesilain (587/2011) 2 luvun 11 §:n mukaisen hakemuksen, jolla kaivosyhtiö hakee lupaa poiketa luonnontilaisen lähteen vaarantamiskiellosta. Lisäksi kaivosyhtiö on tarkentanut aiempaa esitystään kokonaistypen vuosikuormituksesta ja esittää ko-

konaistypen vuosikuormitusrajaksi aiemmin esittämänsä tason 150 t/v sijaan tasoa 100 t/v.

Vs. ympäristösihteeri:

Esitän että rakennus- ja ympäristölautakunta lausuu seuraavaa:

Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen uudistaa hakemuksesta 29.11.2018 ja 15.8.2019 antamansa lausunnot. Lausunnoissa esitettyjen lisäksi lautakunta haluaa korostaa erityisesti seuraavia seikkoja:

Sirkan kylän ja Levin matkailualueen vedenhankinnan kannalta Loukisen I-luokan pohjavesialue ja sillä sijaitseva Levin Vesihuolto Oy:n Loukisen vedenottamo ovat hyvin tärkeitä. Pintavesien pääsy pohjavesialueelle on mahdollista tulva-aikojen lisäksi myös esimerkiksi aikana, jolloin pohjaveden pinta on alhaalla. Purkuputkesta purettavien vesien aiheuttamat riskit Loukisen pohjavesialueelle eivät siten rajoitu vain tulva-aikaan. Alueen vedenkulutuksen kasvun ja vedenhankintaan soveltuvien pohjavesialueiden rajallisen määrän takia alueella ole varaa vaarantaa yhdenkään pohjavesialueen tilaa. Ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaisessa lupahakemuksessa ei ole otettu huomioon kaivoksen mahdollisen poikkeus- tai ongelmatilanteiden vaikutuksia Loukisen ja Loukisen pohjavesialueen tilaan. Mikäli kaivoksen toiminnassa aiheutuvasta poikkeuksellisesta tilanteesta johtuen purkuputkeen päätyy poikkeuksellisen korkeita pitoisuuksia sisältäviä jätevesiä, aiheuttavat nämä hyvin vakavan riskin ja siten mahdollisesti hyvin suuria kustannuksia Sirkan alueen vedenhankinnalle sekä kaikelle alueen toiminnalle. Purkuputken purkupaikan sijoittamisen Ounasjoen sijaan Loukiseen perusteleminen pienemmillä investointikustannuksilla jättää huomioimatta sen, että purkupaikan sijainti Loukisessa voi pahimmillaan aiheuttaa hyvin merkittäviä kustannuksia alueen muille toimijoille.

Vesilain 2 luvun 11 §:n 1 momentin mukaan luonnontilaisen enintään kymmenen hehtaarin suuruisen fladan, kluuvijärven tai lähteen taikka muualla kuin Lapin maakunnassa sijaitsevan noron tai enintään yhden hehtaarin suuruisen lammen tai järven luonnontilan vaarantaminen on kielletty. Lupaviranomainen (aluehallintovirasto) voi vesilain 2 luvun 11 §:n 2 momentin perusteella yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen 1 momentin kiellosta, jos momentissa mainittujen vesiluontotyyppien suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu.

Lupahakemus poiketa luonnontilaisen lähteen vaarantamiskiellosta koskee Kapsajoen III-luokan pohjavesialueella (Kapsajoki B, 12261165B), Kapsajoen länsipuolella Pitkäpuljun alueella sijaitsevaa lähdeettä. Hakemuksen mukaan lähteen ja lähdepuron luontoarvot on jo nykyisellään menetetty, eikä lähteen hävittämisellä näin ollen ar-

vioida olevan merkittäviä vaikutuksia. Hakemuksen mukaan maasto-tietokantatarkastelun perusteella noin 10 km säteellä hakemuksen mukaisesta lähteestä sijaitsee 28 lähdettä. Hakemuksessa on esitetty oletamus, että lähteiden todellinen lukumäärä alueella olisi tätä suurempi. Alueen muiden lähteiden luonnontilaisuudesta ja mahdollisesta sijainnista suunniteltuun purkuputkulinjaan nähden ei kuitenkaan ole esitetty tietoja hakemuksessa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen pitää tärkeänä, että hakija selvittää sijaitseeko suunnitellulla purkuputkulinjalla luonnontilaisia lähteitä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsitys on, että luonnontilaisen lähteen vaaran-tamiskiellosta poikkeamisen myöntämisen perusteita arvioitaessa tulee ottaa huomioon alueen muiden luonnontilaisten lähteiden määrän lisäksi niiden merkitys luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen pitää tärkeänä, että lupapäätöksessä asetetaan raja-arvot erikseen kaivoksen prosessijätevesille ja kuivanapitovesille. Hakijan tulee edellyttää tarkkailemaan molempien vesijakeiden määrää ja laatua ja hakijan tulee aktiivisesti ja jatkuvan parantamisen hengessä pyrkiä pienentämään pitoisuuksia molemmissa vesijakeissa.

Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toistaa esityksensä, että purkuputken linjausta muutetaan, niin että purkupaikka tulee suoraan Ounasjokeen, mieluiten Ounasjoen rannalle rakennettavan sekoituskanavan kautta. Ounasjokeen kohdistuvat vaikutukset ovat kutakuinkin samat oli purkupaikka nyt esitetyssä paikassa Loukises-sa tai Ounasjoessa Loukisen suun alapuolella. Ounasjoen virtaama on kuitenkin moninkertainen Loukisen virtaamaan verrattuna ja sekoittuminen Ounasjoessa on huomattavasti tehokkaampaa kuin Loukisessa johtuen selvästi suuremmista vesimassoista sekä voimakkaammasta virtaamasta ja koskipaikoista heti Loukisen suun alapuolella. Purkupaikan siirtäminen Ounasjokeen poistaa kokonaan Loukisen vedenottamolle ja pohjavesialueelle aiheutuvan pilaantumisriskin ja todennäköisesti poistaa myös riskin vaelluskalojen karkottumiselle ja turvaa hakemuksessa esitettyä purkupaikkaa paremmin luontaisesti lisääntyvän lohikannan palauttamispyrkimyksiä. Kaivoksen aiheuttama vesistön pilaantuminen purkuputken rakentamisen jälkeisistä vesistö päästöistä poistuu lähes kokonaan koko Loukisen valuma-alueelta ja varmistaisi siten Loukisen vesistön luonnon ja ympäristön mahdollisimman hyvän tilan sekä vesistön kalatalous- ja virkistyskäytön Kittilän asukkaiden ja myös matkailijoiden toimesta. Kaivoksen jätevesien purkupisteen siirtäminen Ounasjokeen tukee siten myös Levin matkailulinkeiden tavoitteita kesämatkailun edistämiseksi turvaten Loukisen vesistön käyttömahdollisuudet myös matkailun tarpeisiin. Jos purkupistettä ei siirretä Loukisesta Ounasjokeen, ei myöskään nykyisen luvan mukaisia jätevesien kuormitus- ja pitoisuusrajoja tule nostaa, jotta kaivoksen jätevesien ekologiset ja kalataloudelliset haittavaikutukset Loukisen vesistössä eivät nouse

liian suureksi.

Päätös:

Lautakunta päätti yksimielisesti lisätä puuttuvan "ei" -sanon lausunnon toisessa kappaleessa olevaan lauseeseen: "Alueen vedenkulutuksen kasvun ja vedenhankintaan soveltuvien pohjavesialueiden rajallisen määrän takia alueella ole varaa vaarantaa yhdenkään pohjavesialueen tilaa."

Lautakunta päätti yksimielisesti velvoittaa vs. ympäristösihteerin laatimaan lausunnon täydennyksen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vaatimuksista koskien kaivoksen toiminnan ja mahdollisesti rakennettavan purkuputken vesistö- ja pohjavesivaikutusten tarkkailua.

Muilta osin esitys hyväksyttiin.

Asian käsittelyn aikana pidettiin tauko klo 15:15-15:25.
